

Het VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap

Op 14 juli 2016 is in Nederland het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een handicap van kracht geworden. Sindsdien zijn ook gemeenten verantwoordelijk voor een samenleving waarin iedereen kan meedoen.

Met de goedkeuring van het VN-verdrag door Eerste en Tweede Kamer is vastgesteld dat gemeenten duidelijk moeten maken hoe zij gaan overleggen met de mensen om wie het gaat en wat zij gaan doen om inwoners met een beperking volwaardig te laten meedoen aan de samenleving. In iedere gemeente is de situatie verschillend.

Met de ratificatie van het VN-verdrag is de Wet gelijke behandeling op grond van handicap en chronische ziekte uitgebreid met goederen en diensten.

In december 2016 neemt de Tweede Kamer het Besluit Toegankelijkheid aan. In dit Besluit is uitgewerkt wat in het kader van het VN-verdrag onder toegankelijkheid wordt verstaan.

Het sluitstuk op dit traject is het Plan van Aanpak voor de implementatie (uitvoering). In het Plan van Aanpak is uitgewerkt hoe Rijksoverheid, gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties aan de slag gaan met het toegankelijker maken van Nederland. Dit plan van Aanpak is in maart 2017 aan de Tweede Kamer aangeboden.

Allemaal belangrijke momenten en stappen die een toegankelijke en inclusieve samenleving voor mensen met een beperking dichterbij gaan brengen.

Maar wat betekent dit in de praktijk van alledag? We hebben het voor u op een rijtje gezet.

1. Wat is de bedoeling van het VN-verdrag?

Het VN-verdrag voor rechten van personen met een handicap is een mensenrechtenverdrag. Het beschrijft de rechten van mensen met een beperking of chronische ziekte op gelijke behandeling en participatie.

Om deze (mensen)rechten te realiseren moet de toegankelijkheid van werk, onderwijs, wonen, openbaar vervoer en dienstverlening in Nederland sterk verbeteren. De bedoeling van het VN-verdrag is dat de achterstanden die mensen met een beperking hebben op volwaardige meedoen, worden weggelaten. Het Verdrag regelt dat mensen met een beperking actief betrokken moeten worden bij het verbeteren van de toegankelijkheid en volwaardig meedoen. Kortom, de bedoeling van het VN-verdrag is dat Nederland toegankelijk en inclusief wordt voor iedereen.

2. Moeten gemeente aan de slag met het VN-verdrag?

Ja, gemeenten zijn wettelijk verplicht om met het VN-verdrag aan de slag te gaan. In de Tweede Kamer is bij de ratificatie van het VN-verdrag een amendement aangenomen waarin staat dat gemeenten periodiek één integraal plan moeten maken voor de lokale uitvoering van het VN-verdrag. Dit plan betreft het gehele sociale domein (Wmo 2015, Participatiewet en de Jeugdwet)

3. Gemeenten moeten een 'lokale inclusie agenda' opstellen. Wat is dat?

Het plan dat elke gemeente wettelijk moet maken (zie antwoord bij vraag 2) wordt in de wandelgangen ook wel de 'lokale inclusie agenda' genoemd. In het plan moet staan hoe de gemeente het VN-verdrag lokaal gaat uitvoeren.

Het is de bedoeling dat in het plan de onderwerpen onderwijs, werk, inkomen, vervoer en mobiliteit, wonen en leven een plek krijgen. Het verdrag verplicht gemeenten om samen met mensen met een handicap en/of met organisaties die hen vertegenwoordigen, te werken aan het geleidelijk dichterbij brengen van een toegankelijke en inclusieve samenleving. Gemeenten moeten duidelijk omschrijven welke verbeteringen en doelen ze gaan realiseren, en daarbij ook aangeven binnen welke termijn dat gaat gebeuren.

4. Hoe weet ik of mijn gemeente aan de wettelijke verplichting voldoet?

Uw gemeente moet echt één integraal plan opstellen en daarin aangeven welke stappen zij precies zet om van toegankelijkheid de algemene norm te maken. De gemeenteraad ziet hier op toe.

Als uw gemeente niet verder gaat dan het opnemen van een paragraaf of verwijzing over het VN-verdrag in de Participatiewet, de Wmo en de Jeugdwet (sommige gemeenten doen dat), dan is deze minimale inspanning niet in lijn met de bedoeling van de wetgever. En voldoet uw gemeente niet aan de wettelijke verplichting.

5. Wat is inclusief?

In een inclusieve samenleving kan iedereen meedoen en wordt niemand gediscrimineerd of uitgesloten. Voor mensen met een beperking betekent inclusief dat ze meedoen op voet van gelijkheid, dat ze regie hebben over hun eigen leven en dat ze toegang hebben tot dezelfde voorzieningen en diensten als mensen zonder beperking.

6. Hoe maak je beleid inclusief?

Inclusief beleid is beleid voor iedereen. Het maken van inclusief beleid begint met bewustwording. Inclusief beleid ontstaat als bij het schrijven en van nieuw beleid direct goed nagedacht wordt over welke gevolgen die maatregelen hebben voor mensen met een beperking.

Daarvoor moeten beleidsmakers en gemeentebestuurders zich wel goed (kunnen) verplaatsen in mensen met een beperking. Dat is best lastig. Daarom is het belangrijk dat ze mensen met een beperking ook direct betrekken bij het maken van beleid.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft voor medewerkers van gemeenten een informatiekaart VN-verdrag gemaakt. Daarin staan onder andere de tips:

- Betrek mensen met een beperking vanaf het begin. Dat kan bijvoorbeeld via het gehandicaptenplatform, een VN-panel of een cliëntenraad.
- Laat mensen zonder beperking ervaren hoe het is om een beperking te hebben. Organiseer bijvoorbeeld een 'ervaringsparcours'. Dit kan helpen bij het maken van het beleid.
- Neem een paragraaf 'inclusief beleid' op in de nota's en in het format voor raads- en collegebesluiten. Dat maakt alle medewerkers van de gemeenten - beleidsmedewerkers én bestuurders - ervan bewust vooraf na te denken over gevolgen voor mensen met een beperking.

In de afgelopen jaren heeft het GehandicaptenPlatform Venray, samen met de gemeente, een aantal activiteiten georganiseerd waarin de nadruk vooral lag op bewustwording. De hele samenleving moet zich bewust worden van het gegeven dat niet alleen de gemeente verantwoordelijk is voor de uitvoering van het VN-verdrag. Iedere organisatie en iedere inwoner van Venray heeft hierin een taak. Alleen is men zich daar niet altijd van bewust.

Om enkele voorbeelden te noemen:

- Winkeliers kunnen er voor zorgen dat hun winkel toegankelijk en bruikbaar is voor iedereen, ook voor de mensen met een beperking.
- Horecaondernemers kunnen hun omzet vergroten als zij hun bedrijf toegankelijk maken voor iedereen, ook voor mensen in bijvoorbeeld een rolstoel.
- Verenigingen kunnen vaak heel goed gebruik maken van mensen met een beperking. Iemand in een rolstoel kan niet actief voetballen, maar is zeer wel in staat om zijn/haar steentje bij te dragen in het bestuur of in de sportkantine.
- Kinderen met een beperking hebben recht op onderwijs. Scholen hebben de verantwoordelijkheid om scholen en onderwijsmethoden zodanig aan te passen dat dit ieder kind onderwijs kan genieten.
- Mensen met een beperking hebben recht op openbaar vervoer. Zowel de gemeente als het vervoersbedrijf zijn verplicht om dit mogelijk te maken.
- Mensen met een beperking hebben recht op werk tegen een normaal salaris. Hiervoor zijn soms aanpassingen op de werkplek noodzakelijk of moet er, in overleg met de gemeente, gekeken worden of er naast het salaris een uitkering nodig is.

Kortom voor iedereen liggen er uitdagingen om ervoor te zorgen dat onze samenleving van en voor iedereen is. Veel zaken kunnen niet van vandaag op morgen gerealiseerd worden. Vaak is er tijd en geld nodig om een en ander voor elkaar te krijgen. Maar we hebben met z'n allen wel de plicht om ons hiervoor in te spannen.

Wilt u meer weten over het VN-verdrag? Klik op [> Cursusboekje <](#)

Wilt u het VN-verdrag in begrijpelijke taal lezen? Klik op [>VN-verdrag in gemakkelijke taal<](#)

Onder het hoofdstuk Adressen op deze website vindt u meer organisaties waar u kennis kunt ophalen.